

Willem Joseph Baron van Ghent (1626-1672)

Door vice-admiraal A. van der Moer.

In 1645 nam van Ghent dienst in het leger en in 1663 werd hij benoemd tot luitenant-kolonel en aangesteld als gouverneur te Hellevoetsluis waar hij veel contact kreeg met de vloot.

Van Ghent heeft gedetacheerd bij de vloot deel genomen aan amfibische operatie tijdens de tochten in 1659 en 1660 naar Denemarken.

Er bestond geruime tijd binnen de Marine een grote ontevredenheid over het functioneren van de Staatse militie die op de schepen gedetacheerd waren. Toen uiteindelijk op aandringen van De Ruyter besloten werd tot de oprichting van een Regiment de Marine op 10 december 1665.

Van Ghent werd aangewezen als de eerste kolonel van het korps, dat tot op de dag van vandaag het korps mariniers zou vormen¹. Van Ghent had al enige ervaring op zee maar moest nog echte zeebenen krijgen en werd daarom in 1666 benoemd tot commandant van de "Gelderlandt" (66/350) van de admiraliteit De Maze. Hij was dus slechts gedurende een korte tijd belast met de leiding over het nieuwe korps, maar heeft er in die tijd al wel een zeer sterk stempel op weten te drukken.

Hij had in het begin veel pech met zijn commando. Al op 11 juni 1666, de eerste dag van de Vierdaagse zeeslag verloor hij door zware zeegang een boegspriet, mast en ra's. Het schip werd naar huis gebracht maar van Ghent kwam op het Amsterdamse schip het "Wapen van Utrecht", (60/290) onder kapitein Hendrik Gotskens, die als seconde aan de "Zeven Provinciën" (80/475) was toegevoegd. Hij was zo in de directe nabijheid van De Ruyter. Met hem namen ongeveer 1500 leden van het nieuwe Regiment de Marine deel aan de strijd.

Dit is het eerste wapenfeit van het Korps Mariniers, al bleef hun inbreng nog beperkt tot een optreden aan boord.

In de Tweedaagse Zeeslag (4 en 5 augustus 1666) fungeerde de "Gelderlandt" wederom als seconde van het vlaggenschip. Van Ghent kweet zich uitstekend van zijn taak tot hij reddeloos was geschoten en ten anker moest gaan. In die kwetsbare situatie werd hij bedreigd door een Engelse brander. Gelukkig voor van Ghent werd die echter aangevallen en voortijdig in brand gestoken door Jan van Brakel, die juist een eigen brander had verloren en met zijn bemanning in sloepen op weg was. Omdat de Ruyter van mening was dat de nederlaag in deze slag te wijten was aan het beleid van Luitenant-admiraal Cornelis Tromp, die zich, al vechtend tegen diens eeuwige rivaal Spragge, te ver van de hoofdmacht had verwijderd, werd Tromp van zijn functie ontheven. Op voorspraak van de Ruyter werd van Ghent tot opvolger en Luitenant-admiraal benoemd, een rang die hij niet aan zijn hoge

¹ Engelse spionnen/huurlingen pikten het idee sneller op en richtten een paar jaar eerder een korps mariniers op. Dit is echter enige jaren uit dienst gesteld geweest.

geboorte of hoge rang in het leger, maar uitsluitend aan zijn optreden als kapitein ter zee te danken had.

Aanvankelijk weigerde van Ghent, omdat hij zich “ten hoogste bekommert en gansch onbequam” voelde. Sterke druk van de Staten, maar vooral van de ontslagen Tromp deden hem echter uiteindelijk het hoge ambt aanvaarden. Na enige zelfstandige operaties met zijn eskader voegde hij zich weer bij de vloot, waar hij na de Ruyter en Aart (Jansse) van Nes de hoogste in rang was.

In juni volgde de Tocht naar Chatham. Het hoogtepunt uit van Ghent's loopbaan. Hij werd belast met het bevel over een eskader lichte schepen, dat de operaties op de Theems en de Medway moest uitvoeren. Zijn vlaggenschip was de “Agatha” (50/255) en Gedeputeerde Cornelis de Witt was bij hem aan boord. Deze acties op de grens tussen water en land lagen van Ghent goed. Hoewel de Ruyter als opperbevelhebber op aandringen van Cornelis de Witt tijdens de laatste fase de leiding van de operaties overnam, is het succes van de Tocht grotendeels aan van Ghent te danken. Cornelis de Witt schreef over hem: “Den Heere van Ghent heeft bij alle occasiën syne vlyt ende neersticheyt ten dienste van onsemeyne lieve Nederlandt sonderlinge betoont..... ende met sionderlingen ijver tot executie van de gegeven orders gearbeyt”

Dit wordt wel het echte eerste wapenfeit van het Korps Mariniers genoemd, omdat zij intensief werden ingezet bij operaties die de grens tussen water en land overschreden. Hun deelname aan deze tocht staat ook als eerste wapenfeit op het vaandel van het Korps Mariniers vermeldt.

In 1670, nog vóór de Derde Engelse Oorlog, heeft van Ghent, als commandant van een sterk Nederlands eskader dat in de Middellandse Zee en voor de Afrikaanse westkust op Algerijnse zeerovers moest jagen, samengewerkt met de Engelse admiraals Allin en Beach. In dit gezamenlijk optreden was een grote rol voor het snellere eskader van van Ghent. Het succes was groot: 6 Algerijnse roofschepen werden na een achtervolging door de gezamenlijke Engels/Nederlandse scheepsmacht het strand opgejaagd en verbrand.

Op 7 april 1672 verklaarden Engeland en Frankrijk de oorlog aan de Republiek. Cornelis de Witt bevond zich a/b van de “Zeven Provinciën”. Van Ghent commandeerde één der drie eskaders vanuit zijn vlaggenschip “Dolphijn”: Op 7 juni viel onze vloot de verenigde Engelse-Franse macht aan nabij de Engelse kust. De Slag bij Solebay werd een “grouwzaam, en bloedigh gevecht”. Het was de eerste van de vier grote zeeslagen waarmee de Ruyter in dit Rampjaar en het jaar daarop de ondergang van de Republiek heeft afgewend. Van Ghent kwam met zijn eskader tegenover het Engelse eskader van de blauwe vlag en tastte het krachtig aan. Het vlaggenschip de “Royal James” (104/1000) van admiraal Lord Sandwich (Edward Montagu 1625 – 1672.) werd aangevallen door de “Groot-Hollandia” (60/280) onder bevel van kapitein Jan van Brakel die zijn tegenstander enterde.

Toen de “Dolphijn” van het andere boord naderde werd van Ghent door een kanonskogel getroffen waardoor zijn linkerbeen boven de knie werd afgeschoten. Bovendien liep hij door schroot nog enige andere kwetsuren op. Reeds een half uur na het begin van de slag moest de vlaggenkapitein, Michiel Kindt, constateren dat zijn admiraal “hardtsteecken doodt” voorover viel.

Later werd zijn stoffelijk overschot met “De Walvisch” naar Holland gebracht waar het lijk werd gebalsemd en ergens bewaard, tot het hoofdzakelijk bezette Nederland weer bevrijd zou zijn.

Van Ghent had de wens te kennen gegeven in Utrecht in de Dom te worden begraven. In 1674 werd er een grafombe opgericht door Rombout Verhulst, die later ook het praalgraf van de Ruyter in de Nieuwe Kerk te Amsterdam zou maken.

In 1678 werd Willem Joseph Baron van Ghent in de Dom te Utrecht bijgezet.

Slag bij Solebay 7 juni 1672. (Instituut voor Maritieme Historie)

Bij de Koninklijke Marine naar VAN GHENT vernoemd:

- 1803 Kanonneerschoener.
- 1934 Torpedobootjager.
- Marinierskazerne Rotterdam